

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

4 april 2019

WETSONTWERP
tot het toegankelijker maken van de
rechtsbijstandsverzekering

TEKST AANGENOMEN IN PLENAIRE
VERGADERING EN AAN DE KONING
TER BEKRACHTIGING VOORGELEGD

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

4 avril 2019

PROJET DE LOI
visant à rendre plus accessible l'assurance
protection juridique

TEXTE ADOPTÉ EN SÉANCE PLÉNIÈRE
ET
SOUMIS À LA SANCTION ROYALE

KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

Stukken:

Doc 54 3560/ (2018/2019):

- 001: Wetsvoorstel van de dames Smaers, Dierick en de heer Calomne.
- 002: Wijziging indiener.
- 003 en 004: Amendementen.
- 005: Verslag.
- 006: Tekst aangenomen door de commissie.
- 007: Amendementen ingediend in plenaire vergadering.
- 008: Tekst aangenomen in plenaire vergadering en aan de Koning ter bekrachtiging voorgelegd.

Zie ook:

Integraal verslag:
4 april 2019.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS

Documents:

Doc 54 3560/ (2018/2019):

- 001: Proposition de loi de Mmes Smaers, Dierick et M. Calomne.
- 002: Modification auteur.
- 003 et 004: Amendements.
- 005: Rapport.
- 006: Texte adopté par la commission.
- 007: Amendements déposés en séance plénière.
- 008: Texte adopté en séance plénière et soumis à la sanction royale.

Voir aussi:

Compte rendu intégral:
4 avril 2019.

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

**Minimale voorwaarden waaraan
de overeenkomsten voor een
rechtsbijstandsverzekering moeten voldoen
om in aanmerking te komen voor een
belastingvermindering**

Art. 2

In dit hoofdstuk worden de minimale voorwaarden vastgesteld waaraan een verzekeringsovereenkomst rechtsbijstand cumulatief moet voldoen opdat de premie in aanmerking zou komen voor de toepassing van de bepalingen van de bij hoofdstuk 5 van deze wet in het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992 ingevoegde titel II, hoofdstuk III, afdeling 1, onderafdeling II*vicies* semel inzake de vermindering voor premies voor een rechtsbijstandverzekering.

Art. 3

De verzekeringsovereenkomst wordt individueel gesloten.

Art. 4

§ 1. Als verzekerden worden beschouwd:

1° de verzekeringnemer voor zover hij in België zijn gewone verblijfplaats heeft evenals zijn/haar samenwonende echtgeno(o)te of samenwonende partner;

2° alle bij de verzekeringnemer inwonende en gedomicilieerde personen met uitzondering van het huispersoneel of enige andere dienstboden en voor wat het arbeidsrecht betreft, alle bij de verzekeringnemer inwonende en gedomicilieerde personen die door hem worden onderhouden.

§ 2. De waarborg blijft van toepassing indien de verzekerde personen tijdelijk elders verblijven.

CHAPITRE 1ER**Disposition générale**Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

**Conditions minimales
auxquelles les contrats
d'assurance protection juridique
doivent satisfaire en vue de bénéficier
de la réduction d'impôt**

Art. 2

Le présent chapitre détermine les conditions minimales cumulatives auxquelles doit satisfaire un contrat d'assurance protection juridique pour que la prime d'assurance fasse l'objet de l'application des dispositions du titre II, chapitre III, section 1, sous-section II*vicies* semel, concernant la réduction des primes d'assurance protection juridique, inséré par le chapitre 5 de la présente loi dans le code des impôts sur les revenus 1992.

Art. 3

Le contrat d'assurance est souscrit à titre individuel.

Art. 4

§ 1er. Sont considérés comme assurés:

1° le preneur d'assurance pour autant qu'il ait sa résidence habituelle en Belgique ainsi que son conjoint cohabitant ou son partenaire cohabitant ;

2° toutes les personnes domiciliées et vivant au foyer du preneur d'assurance, à l'exception des gens de maison et de tout autre personnel domestique et, en ce qui concerne le droit du travail, toutes les personnes domiciliées et vivant au foyer du preneur d'assurance entretenues par ce dernier.

§ 2. La garantie reste acquise aux personnes assurées qui sont temporairement éloignées du foyer précité.

Art. 5

De waarborg geldt voor alle gedekte geschillen in het kader van het privéleven en het professioneel leven, zoals bepaald in artikel 7 van deze wet.

De waarborg bevat alle gedekte geschillen die onder de bevoegdheid van een Belgisch rechtscollege ressorteren of zouden ressorteren overeenkomstig de in België geldende nationale of internationale bevoegdheidsregels.

Hij geldt tevens, onder dezelfde voorwaarden, voor de geschillen die onder de bevoegdheid van een rechtscollege in Nederland, Duitsland, het Groothertogdom Luxemburg en Frankrijk ressorteren of zouden ressorteren, overeenkomstig de in deze landen geldende nationale of internationale bevoegdheidsregels behalve ingeval het geschil tot een of meer van de volgende aangelegenheden behoort: fiscaal recht, administratief recht, personen- en familierecht, arbeidsrecht zoals bepaald in artikel 7, § 1, 6°, het erfrecht, het schenkingsrecht en het testamentrecht, de geschillen met betrekking tot onroerende goederen en bouwgeschillen.

Art. 6

§ 1. De overeenkomst mag voorzien dat de inzet van het geschil het recht op de waarborg beïnvloedt betreffende de tenlasteneming van de kosten en honoraria verbonden aan een gerechtelijke, administratieve of arbitrageprocedure.

Zo kan de overeenkomst bepalen dat er geen of een beperkte waarborg is betreffende de tenlasteneming van de kosten en honoraria voorzien in artikel 8 en verbonden aan een gerechtelijke, administratieve of arbitrageprocedure wanneer de inzet van het in geld waardeerbaar geschil kleiner is of gelijk aan 1 000 euro.

Deze beperking geldt niet voor geschillen die niet in geld waardeerbaar zijn.

De inzet van het geschil stemt overeen met de hoofdsom die wordt gevraagd door de verzekerde of wordt geëist door een derde, zonder rekening te houden met de interessen, de kosten voor de verdediging of de schadebedingen.

§ 2. De wachttijd mag vijf jaar niet te boven gaan voor de contractuele geschillen met betrekking tot de goede uitvoering van het bouwen, verbouwen, verbeteren, renoveren, restaureren en de afbraak van een onroerende goed, wanneer het optreden van een architect of

Art. 5

La garantie est d'application pour tous les litiges couverts dans le cadre de la vie privée et professionnelle, comme prévu à l'article 7 de cette loi.

La garantie inclut tous les litiges couverts qui relèvent ou relèveraient de la compétence d'une juridiction belge conformément aux règles de compétence nationales ou internationales en vigueur en Belgique.

Elle couvre également, aux mêmes conditions, les litiges qui relèvent ou relèveraient de la compétence d'une juridiction aux Pays-Bas, en Allemagne, au Grand-Duché du Luxembourg et en France, conformément aux règles de compétence nationales ou internationales en vigueur dans ces pays sauf lorsque le litige relève d'une ou de plusieurs des matières suivantes: droit fiscal, droit administratif, droit des personnes et de la famille, droit du travail comme prévu à l'article 7, § 1er, 6°, droit des successions, des donations et testaments, les litiges relatifs aux biens immobiliers et les litiges de la construction.

Art. 6

§ 1er. Le contrat peut prévoir que l'enjeu du litige conditionne le droit à la garantie pour ce qui concerne la prise en charge des frais et honoraires liés à une procédure judiciaire, administrative ou arbitrale.

Ainsi, le contrat peut prévoir qu'il n'y a pas de garantie ou une garantie limitée pour ce qui concerne la prise en charge des frais et honoraires prévus à l'article 8 et liés à une procédure judiciaire, administrative ou arbitrale lorsque l'enjeu du litige évaluable en argent est inférieur ou égal à 1 000 euros.

Cette restriction ne s'applique pas aux litiges qui ne sont pas évaluable en argent.

L'enjeu du litige correspond au montant demandé en principal par l'assuré ou réclamé par le tiers, sans tenir compte des intérêts, des frais de défense ou des pénalités.

§ 2. Le délai d'attente ne peut pas excéder cinq ans pour les litiges contractuels relatifs à la bonne exécution de travaux de construction, transformation, amélioration, rénovation, restauration et démolition d'un bien immobilier, lorsque l'intervention d'un architecte ou

het verkrijgen van de toestemming van een bevoegde overheid wettelijk vereist is.

De wachttijd mag drie jaar niet te boven gaan voor de geschillen met betrekking tot echtscheiding en wet-
telijk samenwonen en ook de geschillen die daaruit
voortvloeien met betrekking tot goederen of personen;

De wachttijd mag een jaar niet te boven gaan voor
de geschillen die ressorteren onder:

1° het personen- en familierecht onder voorbehoud
van de toepassing van het tweede lid;

2° het recht inzake verbintenissen uit overeenkomst
onder voorbehoud van de toepassing van het eerste lid;

3° het recht met betrekking tot de huidige of toekom-
stige hoofdverblijfplaats;

4° het fiscaal recht;

5° het administratief recht;

6° de geschillen die betrekking hebben op het ar-
beidscontract of op het statuut van rijkspersoneel of
ambtenaar of gelijkaardige statuten, hierin begrepen de
geschillen die betrekking hebben op het sociaal statuut
van zelfstandigen;

7° het erfrecht, het schenkingsrecht en het testa-
mentrecht.

Voor een geschil dat niet ressorteert onder één van de
in het eerste, tweede en derde lid vermelde aangelegen-
heden mag geen enkele wachttijd in de overeenkomst
worden bepaald.

Onder wachttijd wordt verstaan de periode die be-
gint op de datum waarop de overeenkomst in werking
treedt en waarin de waarborg van de verzekeraar niet
verschuldigd is. De wachttijd loopt niet gedurende de
periode waarin de overeenkomst is geschorst wegens
niet betaling van de premie, overeenkomstig de artike-
len 69 en volgende van de wet van 4 april 2014 betref-
fende de verzekeringen.

De bij een verzekeraar reeds verstreken wachttijd
voor een bijzondere en gelijksoortige waarborg, komt de
verzekerde ten goede indien hij van verzekeraar of van
verzekeringsovereenkomst verandert, op voorwaarde
dat de verzekerde altijd en ononderbroken gedekt was
voor dit type geschil in rechtsbijstand.

l'obtention d'un accord d'une autorité compétente est
légalement requise.

Le délai d'attente ne peut pas excéder trois ans pour
les litiges en matière de divorce et de cohabitation légale
ainsi que les litiges relatifs aux biens ou aux personnes
qui en découlent.

Le délai d'attente ne peut excéder un an pour les
litiges relevant:

1° du droit des personnes et de la famille sous réserve
de l'application de l'alinéa 2;

2° du droit des obligations contractuelles sous
réserve de l'application de l'alinéa 1er;

3° du droit relatif à la résidence principale actuelle
ou future;

4° du droit fiscal;

5° du droit administratif;

6° les litiges relatifs au contrat de travail ou au statut
d'agent de l'État ou de fonctionnaire ou assimilable à
ces statuts en ce compris les litiges relatifs au statut
social des indépendants;

7° du droit des successions, donations et testaments.

Pour un litige qui ne relève pas d'une des matières
visées aux alinéas 1er, 2 et 3, aucun délai d'attente ne
peut être prévu dans le contrat.

Par délai d'attente, il y a lieu d'entendre la période
débutant à la date de prise d'effet du contrat et pendant
laquelle la garantie de l'assureur n'est pas due. Le délai
d'attente ne court pas durant la période pendant laquelle
le contrat est suspendu pour cause de non-paiement de
la prime, conformément aux articles 69 et suivants de
la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances.

Le délai d'attente relatif à une garantie particulière et
similaire, déjà écoulé auprès d'un assureur, bénéficie à
l'assuré si ce dernier change d'assureur ou de contrat
d'assurance, à la condition que l'assuré ait toujours été
couvert de manière ininterrompue pour ce type de litige
en protection juridique.

Art. 7

§ 1. De waarborg dekt ten minste de volgende zaken:

1° de vorderingen tot schadevergoeding gegrond op een contractuele of buitencontractuele aansprakelijkheid;

2° de strafrechtelijke verdediging van de verzekerde, uitgezonderd de misdaden en de gecorrectionaliseerde misdaden. Voor wat betreft de misdaden en de gecorrectionaliseerde misdaden moet in de overeenkomst worden bepaald dat de dekking slechts zal worden verleend voor zover de verzekerde definitief wordt vrijgesproken, buiten vervolging wordt gesteld bij een gerechtelijke beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan of in geval van verjaring;

3° de verdediging van de extracontractuele burgerlijke belangen van de verzekerde bij belangenconflict met zijn BA-verzekering;

4° de geschillen die ressorteren onder het fiscaal recht;

5° de geschillen die ressorteren onder het administratief recht;

6° de geschillen die betrekking hebben op het arbeidscontract of op het statuut van rijkspersoneel of ambtenaar of gelijkaardige statuten, hierin begrepen de geschillen die betrekking hebben op het sociaal statuut van zelfstandigen;

7° de geschillen die ressorteren onder het recht inzake verbintenissen uit overeenkomst in de ruime zin, daaronder begrepen het consumentenrecht;

8° de geschillen die ressorteren onder het erf-, schenkings- en testamentrecht;

9° de eerste echtscheiding die begint tijdens de waarborgtermijn van de overeenkomst en alle geschillen met betrekking tot goederen of personen die daaruit voortvloeien. Het einde van een wettelijk samenwonen is gelijkgesteld aan een echtscheiding;

10° de eerste bemiddeling in familiezaken voor de geschillen die ressorteren onder het personen- en familierecht, daaronder begrepen de meningsverschillen die tijdens de waarborgtermijn zouden opduiken met betrekking tot het onderhoud, de opvoeding, het recht op het hoofdzakelijke verblijf en het secundaire verblijf of het recht op persoonlijk contact met de kinderen.

Art. 7

§ 1er. La garantie couvre au minimum:

1° les actions en dommages et intérêts fondées sur une responsabilité contractuelle ou extracontractuelle;

2° la défense pénale de l'assuré à l'exclusion des crimes et crimes correctionnalisés. Pour ce qui concerne les crimes et les crimes correctionnalisés, le contrat doit prévoir que la garantie ne sera accordée que pour autant que l'assuré soit acquitté définitivement, mis hors de cause par une décision judiciaire passée en force de chose jugée ou en cas de prescription;

3° la défense des intérêts civils extracontractuels de l'assuré en cas de conflit d'intérêt avec son assurance R.C.;

4° les litiges relevant du droit fiscal;

5° les litiges relevant du droit administratif;

6° les litiges relatifs au contrat de travail ou au statut d'agent de l'État ou de fonctionnaire ou assimilable à ces statuts en ce compris les litiges relatifs au statut social des indépendants;

7° les litiges relevant du droit des obligations contractuelles au sens large, en ce compris le droit de la consommation;

8° les litiges relevant du droit des successions, des donations et des testaments;

9° le premier divorce qui débute durant la période de garantie du contrat et tous les litiges relatifs aux biens ou aux personnes qui en découlent. La fin d'une cohabitation légale est assimilée à un divorce;

10° la première médiation familiale dans les litiges relevant du droit des personnes et de la famille en ce compris les différends liés à l'entretien, l'éducation, le droit à l'hébergement principal et secondaire ou le droit aux relations personnelles des enfants qui surviendraient pendant la période de garantie.

§ 2. Kunnen worden uitgesloten van de waarborg, ongeacht de aangelegenheid waarop zij betrekking hebben:

1° de geschillen waarbij de verzekerde optreedt als eigenaar, huurder, bestuurder of houder van een boot, een luchtvaartuig of een motorrijtuig in de zin van artikel 1 van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen;

2° de geschillen met betrekking tot de directe of indirecte gevolgen van de wijziging van ioniserende stralingen;

3° de geschillen met betrekking tot de gevolgen van oorlogsdaden;

4° de geschillen met betrekking tot de gevolgen van oproer of terrorisme begrepen in de zin van de wet betreffende de verzekering tegen schade door terrorisme van 1 april 2007 waaraan de verzekerde actief heeft deelgenomen;

5° de geschillen die het gevolg zijn van de daden van grove of opzettelijke schuld in hoofde van de verzekerde in het geval van opzettelijke slagen en verwondingen, moord, doodslag, agressie, vechtpartijen, gewelddaden, aanranding, voyeurisme, mensenhandel, racisme, xenofobie, dronkenschap of gelijkaardige toestand voortvloeiend uit het gebruik van drugs, medicijnen of hallucinogene stoffen, fraude, oplichting, afpersing, laster, diefstal, smokkel, vandalisme, deelnemen aan of aanzetten tot verboden weddenschappen, hacking, valsheid in geschrifte, valsheid en gebruik van valse stukken, identiteitsdiefstal, belaging, verkrachting en stedenbouwkundige overtredingen;

6° de geschillen die het gevolg zijn van een loutere wanbetaling door de verzekerde zonder betwisting;

7° de collectieve acties die uitgaan van een groep van ten minste tien personen die beogen een gemeenschappelijke overlast met een zelfde oorzaak te doen ophouden en de schade die eruit voortvloeit te herstellen;

8° de geschillen tussen verzekerden wanneer zij rechten kunnen doen gelden, hetzij onderling, hetzij tegen de verzekeringsnemer, krachtens dezelfde overeenkomst van rechtsbijstandsverzekering, met uitzondering van het bepaalde in paragraaf 1, 9°;

9° de geschillen betreffende een collectief arbeidsconflict, een faillissementsprocedure, een gerechtelijke reorganisatie en een sluiting van een onderneming;

§ 2. Peuvent être exclus de la garantie quelle que soit la matière à laquelle ils se rapportent:

1° les litiges dans le cadre desquels l'assuré intervient en qualité de propriétaire, locataire, conducteur ou détenteur d'un bateau, d'un aéronef ou d'un véhicule automoteur au sens de l'article 1er de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs;

2° les litiges relatifs aux conséquences directes ou indirectes de la modification de radiations ionisantes;

3° les litiges relatifs aux conséquences de faits de guerre;

4° les litiges relatifs aux conséquences d'émeute ou de terrorisme compris au sens de la loi du 1er avril 2007 relative à l'assurance contre les dommages causés par le terrorisme auxquels l'assuré a pris une part active;

5° les litiges résultant des cas de faute lourde ou intentionnelle dans le chef de l'assuré dans les cas de coups et blessures volontaires, de meurtre, d'homicide volontaire, d'agression, de rixes, d'actes de violence, d'attentat à la pudeur, de voyeurisme, de traite des êtres humains, de racisme, de xénophobie, d'ivresse ou état analogue découlant de la consommation de drogue, médicaments ou produits stupéfiants, de fraude, d'escroquerie, d'extorsion, de diffamation, de vol, de contrebande, de vandalisme, de participation ou d'incitation à des paris interdits, de hacking, de faux en écriture, de faux et usage de faux, d'usurpation d'identité, de harcèlement, de viol et d'infractions urbanistiques;

6° les litiges résultant d'un simple défaut de paiement par l'assuré sans contestation;

7° les actions collectives émanant d'un groupe de minimum 10 personnes, visant à faire cesser une nuisance commune liée à un même fait générateur et à réparer le dommage qui en découle;

8° les litiges entre assurés lorsqu'ils ont des droits à faire valoir soit l'un contre l'autre, soit contre le preneur d'assurance, en vertu du même contrat d'assurance de protection juridique, à l'exception de ce qui est prévu au paragraphe 1er, 9°;

9° les litiges concernant un conflit collectif du travail, une procédure en faillite, une réorganisation judiciaire et une fermeture d'entreprise;

10° de geschillen met betrekking tot een professionele activiteit met uitzondering van deze bepaald in artikel 7, § 1, 6°;

11° de geschillen die vallen onder de bevoegdheid van het Grondwettelijk Hof of onder enig supranationaal hof met uitzondering van de geschillen inzake de prejudiciële vragen met betrekking tot het gedekt geschil;

12° de geschillen betreffende andere onroerende goederen dan datgene waar de verzekeringsnemer zijn hoofdverblijfplaats heeft gevestigd of zal vestigen;

13° de geschillen met betrekking tot het bouwen, veranderen, verbeteren, renoveren, restaureren, afbreken van een onroerend goed wanneer deze werken werden uitgevoerd door een aannemer die niet ingeschreven is bij de Kruispuntbank van Ondernemingen om de gezegde werken uit te voeren;

14° de geschillen verbonden met de rechtsbijstandsverzekeringsovereenkomst zelf en de uitvoering ervan;

15° de verdediging van belangen van derden of van belangen die aan de verzekerde werden overgedragen door afstand van betwiste rechten of conventionele subrogatie.

Art. 8

§ 1. Deze waarborg dekt ten minste:

1° de kosten en erelonen van advocaten;

2° de kosten en erelonen van gerechtsdeurwaarders;

3° de ten laste van de verzekerde gelegde kosten van de gerechtelijke en buitengerechtelijke procedures;

4° de kosten en erelonen van deskundigen, technisch adviseurs, bemiddelaars, arbiters en van iedere andere persoon die de vereiste kwalificaties heeft overeenkomstig de op de procedure toepasselijke wet;

5° de kosten van de tenuitvoerlegging.

§ 2. De waarborg voor de kosten en erelonen van de advocaten wordt door de verzekeraar ten laste genomen ten belope van de door de Koning vastgestelde bedragen.

Elke overschrijding van de door de Koning vastgelegde bedragen, valt ten laste van de cliënt, zelfs als de maximumwaarborg zoals bepaald in paragraaf 3 niet wordt bereikt.

10° les litiges en relation avec une activité professionnelle à l'exception de ceux prévus à l'article 7, § 1er, 6°;

11° les litiges relevant de la compétence de la Cour Constitutionnelle ou de toute Cour supranationale, excepté le contentieux des questions préjudicielles dans le cadre du litige couvert;

12° les litiges relatifs aux biens immobiliers autres que celui dans lequel le preneur d'assurance a fixé ou fixera sa résidence principale;

13° les litiges relatifs à des travaux de construction, transformation, amélioration, rénovation, restauration, démolition d'un bien immobilier lorsque ces travaux ont été réalisés par un entrepreneur qui n'est pas inscrit à la Banque Carrefour des Entreprises pour effectuer lesdits travaux;

14° les litiges liés au contrat d'assurance protection juridique lui-même et l'exécution de celui-ci;

15° la défense des intérêts de tiers ou d'intérêts qui ont été transférés à l'assuré par cession de droits litigieux ou par subrogation conventionnelle.

Art. 8

§ 1er. La garantie couvre au moins:

1° les frais et honoraires des avocats;

2° les frais et honoraires des huissiers de justice;

3° les frais des procédures judiciaires et extrajudiciaires mis à charge de l'assuré;

4° les frais et honoraires des experts, conseillers techniques, médiateurs, arbitres et de toute autre personne ayant les qualifications requises par la loi applicable à la procédure;

5° les frais d'exécution.

§ 2. La garantie concernant les frais et honoraires des avocats est prise en charge par l'assureur à concurrence des montants fixés par le Roi.

Tout dépassement des montants fixés par le Roi sera à charge du client, même si le plafond de garantie prévu au paragraphe 3 n'est pas atteint.

De verzekeraar heeft de mogelijkheid om de overschrijdingen van de door de Koning vastgelegde bedragen ten laste te nemen, rekening houdend met zijn maximumwaarborgen zoals bepaald in paragraaf 3.

§ 3. De maximumwaarborg van de verzekeraar wordt vastgesteld op ten minste 13 000 euro per geschil in burgerlijke zaken en op ten minste 13 500 euro voor een geschil in strafzaken.

De maximumwaarborg bedoeld in het eerste lid kan evenwel worden verminderd:

1° tot 3 375 euro per verzekerde persoon in geval van een geschil met betrekking tot een echtscheiding;

2° tot 6 750 euro voor wat betreft de contractuele geschillen met betrekking tot de goede uitvoering van het bouwen, verbouwen, verbeteren, renoveren, restaureren en de afbraak van een onroerende goed, wanneer het optreden van een architect of het verkrijgen van de toestemming van een bevoegde overheid wettelijk vereist is en de geschillen die betrekking hebben op het arbeidscontract of op het statuut van rijkspersoneel of ambtenaar of gelijkaardige statuten, hierin begrepen de geschillen die betrekking hebben op het sociaal statuut van zelfstandigen.

§ 4. Voor de kosten bedoeld in paragraaf 1, 3°, die aan de Staat toekomen, wordt van de maximumwaarborgen bedoeld in paragraaf 3 een bedrag van 500 euro voor geschillen in burgerlijke zaken en een bedrag van 1000 euro voor geschillen in strafzaken voorbehouden voor de vergoeding van de kosten die overeenkomstig paragraaf 1, 3°, ten laste worden gelegd van de verzekerde.

§ 5. De interne kosten die verband houden met de behandeling van het dossier door de verzekeraar vallen niet onder de in paragrafen 3 en 4 bedoelde maximumwaarborg.

§ 6. In de overeenkomst kan worden voorzien in een franchise van een maximumbedrag van 250 euro per schadegeval.

De franchise geldt evenwel niet ingeval de verzekerde aanvaardt om te trachten het geschil op te lossen door een beroep te doen op de gerechtelijke of vrijwillige bemiddeling of op de verzoening.

Art. 9

De polis bevat een bepaling die stelt dat de minimale voorwaarden van dit hoofdstuk van toepassing zijn.

L'assureur dispose de la faculté de prendre en charge les dépassements des montants fixés par le Roi en tenant compte de ses plafonds de garantie visés au paragraphe 3.

§ 3. Le plafond de garantie de l'assureur est fixé à 13 000 euros minimum par litige en matière civile et à 13 500 euros minimum pour un litige en matière pénale.

Le plafond mentionné à l'alinéa 1er peut toutefois être réduit:

1° à 3 375 euros par personne assurée en cas de litige lié à un divorce;

2° à 6 750 euros pour ce qui concerne les litiges contractuels relatifs à la bonne exécution de travaux de construction, transformation, amélioration, rénovation, restauration et démolition d'un bien immobilier, lorsque l'intervention d'un architecte ou l'obtention d'un accord d'une autorité compétente est légalement requise et les litiges relatifs au contrat de travail ou au statut d'agent de l'État ou de fonctionnaire ou assimilable à ces statuts en ce compris les litiges relatifs au statut social des indépendants.

§ 4. Pour les frais visés au paragraphe 1er, 3°, qui reviennent à l'État, un montant de 500 euros pour les litiges en matière civile et un montant de 1000 euros pour les litiges en matière pénale, provenant des plafonds de garanties visées au paragraphe 3, sont réservés au remboursement des frais qui, conformément au paragraphe 1er, 3°, sont mis à charge de l'assuré.

§ 5. Les frais internes liés au traitement du dossier par l'assureur n'entrent pas dans le plafond de garantie visé aux paragraphes 3 et 4.

§ 6. Le contrat peut prévoir une franchise d'un montant maximum de 250 euros par sinistre.

La franchise n'est cependant pas due lorsque l'assuré accepte de tenter de résoudre le litige en ayant recours à la médiation, judiciaire ou volontaire, ou à la conciliation.

Art. 9

La police comporte une disposition indiquant que les conditions minimales du présent chapitre sont d'application.

HOOFDSTUK 3

Toepassing regels

Art. 10

Ingeval een verzekeringsovereenkomst uitdrukkelijk bepaalt dat de minimale voorwaarden van hoofdstuk 2 van deze wet van toepassing zijn, zijn deze minimale voorwaarden van toepassing zelfs indien de verzekeringsovereenkomst deze voorwaarden niet naleeft of ermee strijdig is.

Art. 11

De advocaat kan zich ertoe engageren om zijn erelonen en kosten te bepalen op de bedragen per prestatie zoals bepaald door de Koning.

De advocaat informeert zijn cliënt of hij al dan niet het engagement aangaat om de door de Koning vastgelegde bedragen per prestatie te eerbiedigen en over de gevolgen die daaraan verbonden zijn. Hij informeert ook gelijktijdig de rechtsbijstandsverzekeraar van de cliënt.

HOOFDSTUK 4

Wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 12

Artikel 446ter van het gerechtelijk wetboek wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Ter wille van de vrijheid van de bepaling van het ereloon, moeten de raad van de Orde en de rechtbank bij de uitoefening van de bevoegdheid die hen door deze bepaling wordt verleend, de barema's die werden vastgesteld op grond van de wetgeving inzake juridische tweedelijnsbijstand of inzake de rechtsbijstandverzekering buiten beschouwing laten.”

HOOFDSTUK 5

Wijziging van het Wetboek van inkomsten belastingen 1992

Art. 13

Artikel 53 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 26 maart 2018, wordt aangevuld met een bepaling onder 27°, luidende:

CHAPITRE 3

Modalités d'application

Art. 10

Dans l'hypothèse où le contrat d'assurance prévoit expressément que les conditions minimales du chapitre 2 de la présente loi sont d'application, ces conditions minimales sont d'application même si le contrat d'assurance ne respecte pas ou est contraire à ces conditions.

Art. 11

L'avocat peut s'engager à fixer ses honoraires et frais aux montants par prestation déterminés par le Roi.

L'avocat informe clairement son client de son engagement à respecter ou non les montants par prestation fixés par le Roi et des conséquences qui y sont attachées. Il en informe également simultanément l'assureur de protection juridique du client.

CHAPITRE 4

Modification du Code judiciaire

Art. 12

L'article 446ter du Code judiciaire est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Conformément à liberté donnée par la disposition relative aux honoraires, le conseil de l'Ordre et le tribunal doivent, dans l'exercice de la compétence qui leur est attribuée par cette disposition, écarter les barèmes qui ont été fixés sur la base de la législation relative à l'aide juridique de deuxième ligne ou celle relative à l'assurance protection juridique.”

CHAPITRE 5

Modification du Code des impôts sur les revenus 1992

Art. 13

L'article 53 du Code des impôts sur les revenus 1992, modifié en dernier lieu par la loi du 26 mars 2018, est complété par le 27°, rédigé comme suit:

“27° premies voor een rechtsbijstandsverzekering als bedoeld in artikel 145⁴⁹, § 1.”

HOOFDSTUK 6

Belastingvermindering voor premies voor een rechtsbijstandsverzekering

Art. 14

In titel II, hoofdstuk III, afdeling 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt een onderafdeling Ilvicies semel ingevoegd met als opschrift “Onderafdeling Ilvicies semel – Vermindering voor premies voor een rechtsbijstandsverzekering”.

Art. 15

In onderafdeling Ilvicies semel van titel II, hoofdstuk III, afdeling 1, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 12 van deze wet, wordt een artikel 145⁴⁹ ingevoegd, luidende:

“Art. 145⁴⁹. § 1. Er wordt een belastingvermindering verleend voor de premies die de belastingplichtige tijdens het belastbare tijdperk werkelijk heeft betaald voor een rechtsbijstandsverzekering in de zin van artikel 154 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen die hij individueel heeft gesloten bij een verzekeringsonderneming die is gevestigd in de Europese Economische Ruimte en die voldoet aan alle in hoofdstuk 2 van de wet van ... tot het toegankelijker maken van de rechtsbijstandsverzekering vermelde voorwaarden.

De in het eerste lid bedoelde betalingen komen voor de belastingvermindering in aanmerking tot een bedrag van 195 euro per belastbaar tijdperk.

De belastingvermindering is gelijk aan 40 pct. van het in aanmerking te nemen bedrag.

§ 2. De belastingvermindering wordt verleend op basis van een door de verzekeraar uitgereikt jaarlijks attest waarin wordt bevestigd dat de overeenkomst voldoet aan alle in hoofdstuk 2 van de wet van ... tot het toegankelijker maken van de rechtsbijstandsverzekering vermelde voorwaarden.

De Koning bepaalt de vorm en de verdere inhoud van het in het eerste lid bedoelde attest, alsook de termijn waarbinnen het moet worden afgeleverd.”

“27° les primes pour une assurance protection juridique telle que visée à l'article 145⁴⁹, § 1er.”

CHAPITRE 6

Réduction d'impôt pour les primes pour une assurance protection juridique

Art. 14

Dans le titre II, chapitre II, section 1 du Code des impôts sur les revenus 1992, il est inséré une sous-section Ilvicies semel, intitulée “Sous-section Ilvicies semel – Réduction pour primes pour une assurance protection juridique”.

Art. 15

Dans la sous-section Ilvicies semel, du titre II, du chapitre III, de la section 1, insérée par l'article 12 de la présente loi, il est inséré un article 145⁴⁹ rédigé comme suit:

“Art. 145⁴⁹. § 1er. Une réduction d'impôt est accordée pour les primes que le contribuable a réellement payées durant la période imposable pour un contrat d'assurance protection juridique au sens de l'article 154 de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances qu'il a souscrit à titre individuel auprès d'une entreprise d'assurance établie au sein de l'Espace économique européen et qui remplit toutes les conditions prévues au chapitre 2 de la loi du ... visant à rendre plus accessible l'assurance protection juridique.

Les paiements visés à l'alinéa 1er ne sont pris en considération qu'à concurrence d'un montant de 195 euros par période imposable.

La réduction d'impôt est égale à 40 p.c. du montant à prendre en considération.

§ 2. La réduction d'impôt est accordée sur base d'une attestation annuelle délivrée par l'assureur confirmant que le contrat remplit toutes les conditions prévues au chapitre 2 de la loi du ... visant à rendre plus accessible l'assurance protection juridique.

Le Roi détermine la forme et le contenu de l'attestation visée à l'alinéa 1er, ainsi que le délai dans lequel elle doit être délivrée.”

Art. 16

In de inleidende zin van artikel 171, 5° en 6°, van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 26 maart 2018, worden de woorden “145⁴⁸ en 154*bis*” telkens vervangen door de woorden “145⁴⁸, 145⁴⁹ en 154*bis*”.

Art. 17

In artikel 178, § 3, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 december 2014 en gewijzigd bij de wet van 11 maart 2018, wordt het cijfer “145⁴⁹,” ingevoegd tussen het cijfer “145⁴⁸,” en het cijfer “147, “.

Art. 18

In artikel 178/1, § 1, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 8 mei 2014 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 26 maart 2018, worden de woorden “145⁴⁸, en 154*bis*” vervangen door de woorden “145⁴⁸, 145⁴⁹ en 154*bis*”.

Art. 19

Artikel 323/1, § 1, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 december 2016, wordt aangevuld met een derde lid, luidende:

“Wanneer een verzekeringsonderneming een attest aflevert met het oog op het bekomen van de in artikel 145⁴⁹ bedoelde belastingvermindering, is zij er jaarlijks toe gehouden om aan de administratie de gegevens mee te delen met betrekking tot de verzekeringsovereenkomsten rechtsbijstand.”.

Art. 20

De individueel gesloten verzekeringsovereenkomsten rechtsbijstand die lopen op datum van inwerkingtreding van deze wet en die, in voorkomend geval na wijziging, voldoen aan alle in hoofdstuk 2 van deze wet vermelde voorwaarden, komen voor de in artikel 145⁴⁹, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 vermelde belastingvermindering in aanmerking.

Art. 16

Dans la phrase liminaire de l'article 171, 5° et 6°, du même Code, modifiée en dernier lieu par la loi du 26 mars 2018, les mots “145⁴⁸ et 154*bis*” sont chaque fois remplacés par les mots “145⁴⁸, 145⁴⁹ et 154*bis*”.

Art. 17

Dans l'article 178, § 3, alinéa 2, du même Code, inséré par la loi-programme du 19 décembre 2014 et modifié par la loi du 11 mars 2018, le chiffre “145⁴⁹,” est inséré entre le chiffre “145⁴⁸,” et le chiffre “147”.

Art. 18

Dans l'article 178/1, § 1er, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 8 mai 2014 et modifié en dernier lieu par la loi du 26 mars 2018, les mots “145⁴⁸, et 154*bis*” sont remplacés par les mots “145⁴⁸, 145⁴⁹ et 154*bis*”.

Art. 19

L'article 323/1, § 1er, du même Code, inséré par la loi du 18 décembre 2016, est complété par un alinéa 3 rédigé comme suit:

“Lorsqu'une entreprise d'assurance délivre une attestation en vue d'obtenir la réduction d'impôt visée à l'article 145⁴⁹, elle est tenue de communiquer annuellement à l'administration les données concernant les contrats d'assurance protection juridique.”.

Art. 20

Les contrats d'assurance protection juridique souscrits à titre individuel en cours à la date de l'entrée en vigueur de la présente loi et répondants, le cas échéant après modification, à toutes les conditions prévues dans le chapitre 2 de la présente loi, entrent en ligne de compte pour la réduction d'impôt visée à l'article 145⁴⁹ du Code des impôts sur les revenus 1992.

HOOFDSTUK 7

**Controlemodaliteiten
van het respecteren van de voorwaarden**

Art. 21

De bepalingen van titel VII, hoofdstuk III, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, wat de onderzoeks- en controlemiddelen betreft, zijn van toepassing op de controle op de conformiteit van de overeenkomsten waarvoor het in artikel 145⁴⁹, § 2, van datzelfde Wetboek bedoelde attest is afgeleverd met de bepalingen van hoofdstuk 2 van deze wet.

De Koning duidt de dienst aan die belast wordt met de in het eerste lid bedoelde controle.

Het ten onrechte afleveren van het in artikel 145⁴⁹, § 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 bedoelde attest wordt beschouwd als een inbreuk op een bepaling van dat Wetboek.

Art. 22

§ 1. Wanneer in het kader van de in artikel 20 bedoelde controle wordt vastgesteld dat een verzekeringsovereenkomst die de in artikel 9 bedoelde bepaling bevat, niet voldoet aan alle voorwaarden van hoofdstuk 2 van deze wet, belet dit niet dat de belastingvermindering bedoeld in artikel 145⁴⁹ van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt verleend voor de premies waarvoor het in artikel 145⁴⁹, § 2, van het voormelde Wetboek bedoelde attest is afgeleverd.

§ 2. De verzekeraar is ertoe gehouden de Staat te vergoeden voor de financiële schade die hij veroorzaakt door ten onrechte het in artikel 145⁴⁹, § 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 bedoelde attest af te leveren.

De in het eerste lid bedoelde schade wordt forfaitair geraamd op het bedrag van de premie dat is vermeld op elk ten onrechte afgeleverd attest, desgevallend telkens beperkt tot het in artikel 145⁴⁹, § 1, tweede lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 vermelde bedrag, vermenigvuldigd met het percentage vermeld in artikel 145⁴⁹, § 1, derde lid, van datzelfde Wetboek. Het aldus bepaalde bedrag wordt desgevallend verhoogd met nalatigheidsinteressen berekend vanaf 1 september van het jaar volgend op het jaar waarvoor het attest is uitgereikt tegen de rentevoet die is vastgesteld voor de toepassing van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

CHAPITRE 7

**Modalités de contrôle
du respect des conditions**

Art. 21

Les dispositions du titre VII, chapitre III du Code des impôts sur les revenus 1992, en ce qui concerne les moyens d'investigation et de contrôle, sont applicables au contrôle de la conformité des conventions pour lesquelles l'attestation visée à l'article 145⁴⁹, § 2, du même Code a été délivrée, avec les dispositions du chapitre 2 de la présente loi.

Le Roi désigne le service chargé du contrôle visé à l'alinéa 1er.

La délivrance à tort de l'attestation visée à l'article 145⁴⁹, § 2, du Code des impôts sur les revenus 1992, est censée constituer une infraction à une disposition de ce Code.

Art. 22

§ 1er. Le constat à l'occasion du contrôle visé à l'article 20 qu'un contrat d'assurance qui contient la disposition visée à l'article 9 ne répond pas à toutes les conditions du chapitre 2 de la présente loi, n'empêche pas que la réduction d'impôt visée à l'article 145⁴⁹ du Code des impôts sur les revenus 1992 soit accordée pour les primes pour lesquelles l'attestation visée à l'article 145⁴⁹, § 2, du Code précité a été délivrée.

§ 2. L'assureur est tenu de compenser l'État pour les dommages financiers qu'il a causés en délivrant à tort l'attestation visée à l'article 145⁴⁹, § 2, du Code des impôts sur les revenus 1992.

Les dommages visés à l'alinéa 1er sont évalués forfaitairement au montant de la prime mentionné sur chaque attestation délivrée à tort, limité le cas échéant chaque fois au montant mentionné à l'article 145⁴⁹, § 1er, alinéa 2, du Code des impôts sur les revenus 1992, multiplié par le pourcentage mentionné à l'article 145⁴⁹, § 1er, alinéa 3, du même Code. Le montant ainsi déterminé est majoré, le cas échéant, d'intérêts de retard calculés à partir du 1er septembre de l'année qui suit l'année pour laquelle l'attestation a été délivrée au taux fixé pour l'application du Code des impôts sur les revenus 1992.

De in deze paragraaf bedoelde schadevergoeding is niet aftrekbaar als beroepskost voor de toepassing van de inkomstenbelastingen.

HOOFDSTUK 8

Evaluatie

Art. 23

De Orde van Vlaamse Balies, de Ordre des Barreaux francophones et germanophone en de Beroepsvereniging van de Verzekeringsondernemingen "Assuralia" versturen tweejaarlijks en voor het eerst in 2021 op de datum van het verjaren van de inwerkingtreding van deze wet een gemeenschappelijk evaluatierapport met betrekking tot de toepassing van deze wet door de Staat, de verzekeringsondernemingen en de advocaten naar de minister van Justitie, naar de minister van Consumentzaken, naar de minister van Economie en naar de minister van Financiën, op initiatief van een van hen en via een paritair orgaan dat zij daartoe zullen aanwijzen, op de datum van het verjaren van de inwerkingtreding van deze wet.

Dit rapport bevat eveneens een specifiek punt waarin de voorstellen en suggesties geuit worden in verband met een betere toegang tot het recht en de Justitie voor de burger, een gedetailleerd en cijfermatig overzicht van de afgesloten contracten in toepassing van de huidige wet en de afgesloten contracten die aanvullende waarborgen geven, alsook een cijfermatig overzicht van de gevallen waarin de advocaten gebruik maken van de mogelijkheid voorzien in artikel 11, eerste lid.

HOOFDSTUK 9

Opheffingsbepalingen

Art. 24

Artikel 176², 12°, van het Wetboek diverse rechten en taksen, ingevoegd bij de programmawet van 27 december 2006, wordt opgeheven.

Art. 25

Het koninklijk besluit van 15 januari 2007 tot vaststelling van de voorwaarden waaraan een verzekeringsovereenkomst rechtsbijstand moet voldoen om te worden vrijgesteld van de jaarlijkse taks op de verzekeringsverrichtingen bedoeld in artikel 173 van het Wetboek diverse rechten en taksen wordt opgeheven.

L'indemnisation visée au présent paragraphe n'est pas déductible à titre de frais professionnel pour l'application des impôts sur les revenus.

CHAPITRE 8

Evaluation

Art. 23

L'Ordre des Barreaux francophones et germanophone, l'Orde van Vlaamse Balies et l'Union Professionnelle des Entreprises d'Assurance "Assuralia" envoient tous les deux ans et pour la première fois en 2021 à la date anniversaire de l'entrée en vigueur de la présente loi un rapport d'évaluation commun relatif à l'application de la présente loi par l'État, les entreprises d'assurance et les avocats au ministre de la Justice, au ministre de la Protection des consommateurs, au ministre de l'Economie et au ministre des Finances, à l'initiative de l'un d'eux, et par l'intermédiaire d'un organe paritaire qu'ils désigneront à cet effet, à la date anniversaire de l'entrée en vigueur la présente loi.

Ce rapport contient également un point spécifique où sont exprimées les propositions et suggestions relatives à un meilleur accès au droit et à la Justice pour le citoyen, un aperçu détaillé et chiffré des contrats conclus en application de la présente loi et des contrats conclus qui offrent des garanties complémentaires, de même qu'un aperçu chiffré des cas dans lesquels les avocats font usage de la faculté prévue à l'article 11, alinéa 1er.

CHAPITRE 9

Dispositions abrogatoires

Art. 24

L'article 176², 12°, du Code des droits et taxes divers, inséré par la loi-programme du 27 décembre 2006, est abrogé.

Art. 25

L'arrêté royal du 15 janvier 2007 déterminant les conditions auxquelles doit répondre un contrat d'assurance protection juridique pour être exempté de la taxe annuelle sur les opérations d'assurance prévue par l'article 173 du Code des droits et taxes divers est abrogé.

HOOFDSTUK 10

Inwerkingtreding

Art. 26

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de vierde maand die volgt op de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

De artikelen 13 tot 17 zijn van toepassing vanaf aanslagjaar 2020 op de premies die worden betaald vanaf de datum van inwerkingtreding van deze wet.

Artikel 18 is van toepassing op de attesten die worden uitgereikt met betrekking tot de betalingen vanaf aanslagjaar 2020 met het oog op het bekomen van de in artikel 145⁴⁹ van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 bedoelde belastingvermindering.

De artikelen 23 en 24 zijn van toepassing op de premies die worden betaald vanaf de datum van de inwerkingtreding van deze wet.

Brussel, 4 april 2019

*De voorzitter van de Kamer
van volksvertegenwoordigers,*

*De griffier van de Kamer
van volksvertegenwoordigers,*

Siegfried BRACKE

Marc VAN der HULST

CHAPITRE 10

Entrée en vigueur

Art. 26

La présente loi entre en vigueur le premier jour du quatrième mois qui suit sa date de publication au *Moniteur belge*.

Les articles 13 à 17 sont applicables à partir de l'exercice d'imposition 2020 aux primes payées à partir de la date de l'entrée en vigueur de la présente loi.

L'article 18 est applicable aux attestations qui sont délivrées en ce qui concerne les paiements à partir de l'exercice d'imposition 2020 en vue d'obtenir une réduction d'impôt visée à l'article 145⁴⁹ du Code des impôts sur les revenus 1992.

Les articles 23 et 24 sont applicables aux primes payées à partir de la date de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Bruxelles, le 4 avril 2019

*Le président de la Chambre
des représentants,*

*Le greffier de la Chambre
des représentants,*